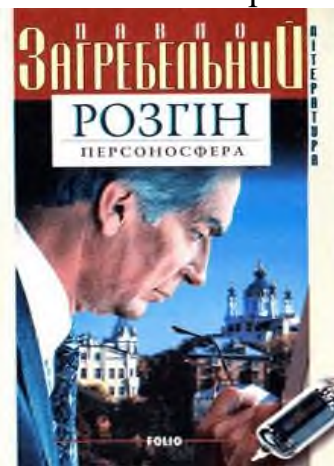

Павло Загребельний – літописець української історії

З нагоди 100-річчя від дня народження до уваги користувачів представляємо огляд літератури українського письменника, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, Героя України Павла Архиповича Загребельного.

Його називають Нестором-літописцем ХХ століття, адже романи Загребельного – це своєрідний літопис української історії від Київської Русі до першого десятиліття незалежності України. Павла Архиповича Загребельного – людину титанічної працездатності, надзвичайної ерудиції та європейської культури – ще за життя вважали патріархом, класиком української літератури. Поява кожного його роману, кожної книжки ставала неординарною подією в культурному житті України. Творчість П. Загребельного справила великий вплив на суспільну свідомість і думку, рішуче виступила в обороні національних святинь. Павло Архипович мав великий талант досліджувати історичні епохи, долі їх сучасників. Своїми історичними творами він утверджував українську присутність у часах і світах. Письменник гостро сприймав суспільно значимі події і втілював свої думки та почуття в яскравих публіцистичних матеріалах, активно виступав з літературно-критичними статтями. У творчому доробку митця близько 40 романів, кілька збірок оповідань, низка п'єс і публіцистичних творів, йому була цікава палітра різних жанрів: пригоди, детективи, фантосмагорії, історичні розвідки. Практично в усіх романах Загребельного бачимо автобіографічні посилання, хоча назвати їх цілковитим відбиттям його життя, звичайно, не можна. За книгами Загребельного знято 7 художніх фільмів.

Народився майбутній письменник 25 серпня 1924 року в селі Солошине на Полтавщині. «Життю там, може, і не вистачало зовнішньої вишуканості і ознак достатку, але вражало воно своїм багатством суто людських неповторностей, мудрістю, благородством, талановитістю, безмежною розкішшю природи», – писав Павло Загребельний про рідне Солошине в романі:

Загребельний П. А. Розгін : роман .– К.: Рад. письменник, 1976. – 670 с. – (Сучасний роман) - де автор є частково прототипом академіка Карналя, і в літературних спогадах героя про дитинство, матір, голодні 33-ті роки – справжні враження Павла Архиповича. Навчався у

Солошинській середній школі. У старших класах мав хист до вивчення математичних наук, мріяв бути вченим.

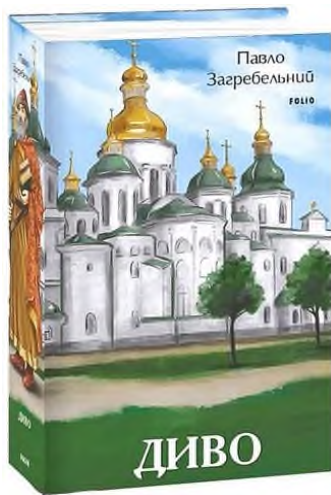
У червні 1941 року Павло Загребельний завершив навчання у школі, і пішов добровольцем на фронт. Павло Загребельний був курсантом 2-го Київського артучилища та брав участь в обороні Києва, однак у серпні 1941-го року дістав важке поранення. У серпні 1942-го потрапив до нацистського полону і був з нього звільнений аж у лютому 1945 році, після звільнення повертається в армію, де служить офіцером зв'язку при радянській військовій місії. Ці сторінки своєї біографії автор відобразив в першому романі:

Загребельний П. А. Європа 45 : роман . – К. : Дніпро, 1985. – 543 с. Назва першої глави твору – віддзеркалення головного прагнення молодого автора: «Людина – це воля». Твір видано у 1957 році величезними накладками.

«Я не мріяв з дитинства бути письменником, ніколи не писав вірші, можливо те, що я отримав філологічну освіту і стало поштовхом для літературної діяльності» - признавався сам класик. 1946 року почав навчатися на філологічному факультеті Дніпропетровського університету, про можливість вступити до якого, дізнався від друга, надіслав запит, заяву, атестат та й забув про це. «Я й уявлення не мав, що то за слово філологія, подумав що це факультет любові до науки, виявилось до слова», – згадував Павло Загребельний. Після завершення навчання він майже півтора десятиліття займався журналістською діяльністю в обласній дніпропетровській газеті, працював в журналі «Вітчизна», працював головним редактором «Літературної газети» (пізніше – «Літературна Україна») та поєднував з роботою із творчістю.

З 1962 по 1974 роки, оминаючи «барикади» цензури, Загребельний створює серію романів про Київську Русь, виступаючи цілковитим новатором цього напрямку. Ця тетралогія про Долю в історичний час :

Загребельний П. А. Диво : роман. – К. : Рад. письменник, 1968. – 700 с. – про долю таланту. Дві людські драми перехрестилися на майдані, де підіймався величний та дивовижний храм Софії Київської. Собор з'єднав долі талановитого майстра Сивоока, для якого будівництво храму стає головною справою життя і мудрого правителя князя Ярослава;

Загребельний П. Смерть у Києві : роман // Твори в 2-х т. - К. : Дніпро, 1984. - Т. 2 - С.5-422. – про долю державної ідеї у XII столітті за часів жорстоких і кривавих міжусобних воєн;

Загребельний П. А. Первоміст : роман . – К. : Рад. письменник, 1972. – 296 с. – про долю народної споруди (будівництво і охорона першого дерев'яного мосту через Дніпро) яка стала символом єдності й самовідданості народу-будівника) .

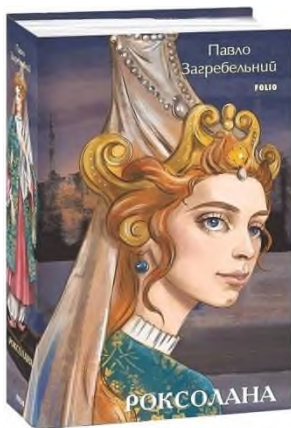
Загребельний П. А. Євпраксія : роман . – К. : Дніпро, 1987. – 319 с. – про долю людини (Євпраксії – онуки Ярослава Мудрого, мужньої, безкомпромісної жінки, яка стала германською імператрицею, дружиною Генріха IV і протистоїть у двобої з розпусним імператорським двором).

Павло Загребельний ретельно вивчає історичні архівні документи, в його творах багато документальних фактів. При роботі над створенням романів П. Загребельний використовував літописні свідчення про епоху, але як автор художнього образу, синтезував історичний прототип і власне бачення персонажів. Цікавою й оригінальною інтерпретацією образу Богдана Хмельницького став роман-сповідь:

Загребельний П. А. Я, Богдан (сповідь у славі) : роман . – К. : Дніпро, 1986. – 492 с. — автор зображує події національно-визвольної війни українського народу. Твір написаний у формі монологу Богдана Хмельницького, про свій життєвий шлях і долю України. Богдан не просто розповідає, він ніби розмірковує і пояснює свої вчинки, в яких розкривається не лише як мудрий державний діяч, полководець, а й як звичайна людина зі своїми слабкостями й пристрастями. «Богдан розійшовся між читачами, як сухий вогонь по траві, це не авторська похвальба, це факт» - згадував автор.

Одним із поштовхів до написання роману:

Загребельний П. А. Роксолана: історичний роман. – К. :

ВД Комп'ютерні Системи, 2000. – 735 с. - виявилося перебування автора у найбільшій стамбульській мечеті Сулейманіє, де біля восьмигранної кам'яної гробниці Сулеймана – усипальниці його дружини Роксолани – Анастасії Лісовської. Вона була єдиною в історії цієї землі жінкою, відзначеною такою честю. Перед тим, як розпочати писати «Роксолану», Загребельний знову ретельно вивчає все, пов'язане з фактурою роману: культуру, релігійні особливості звички турецького народу, два роки вивчає Коран. Саме у «Роксолана» побачимо розділ «Книга», що закликає не тільки любити і читати книгу, а й прискіпливо вдивлятися в навколишній світ, та, за словами Загребельного, «вбирати в себе». «Людині заповідано...: читай! Призначення твоє на землі й у світі: читай! Читай на землі сліди живі й мертві, камінь і пісок, у листі дерев і в травах, у сонячній мареві й у дощовій імлі, в течії рік, в очах дітей і жінок, у бігові оленя, в пострібі лева, у співі птахів, у горінні вогню, в мерехтінні зірок, у безконечних просторах неба – читай!».

«Довге життя Павла Архиповича прийняло до себе не лише славу й радість, але і безхліб'я, навали чужинських армاد, наступи бездуховності, концтабірний жах – він вистояв, бо був людиною височезної гідності й не метушливого таланту. Таких у нас ніколи не було в надмірі, але такі люди були отими часточками вуглецю в залізі, що роблять залізо сталлю, а Малоросію – Україною». Ці слова Коротича приводить в своїй книзі:

Загребельний М. П. Павло Загребельний. - Харків :

Фоліо, 2013. - 121 с. - (Знамениті українці) син Загребельного, який краще за всіх знав Павла Архиповича. Книга про батька, письменника, суспільного діяча, солдата, людину-пророка.

*Прочитати більше творів Павла Загребельного можна,
звернувшись до бібліотеки. Додаємо інформаційний список
наявної літератури*

1. **Загребельний, П. А.** День для прийдешнього [Текст] : роман / П. А. Загребельний. – К. : Рад. письменник, 1964. – 380 с.
2. **Загребельний, П. А.** Шепіт [Текст] : роман / П. А. Загребельний. – К. : Рад. письменник, 1966. – 410 с.
3. **Загребельний, П. А.** Спека [Текст] : роман / П. А. Загребельний. – К. : Дніпро, 1967. – 364 с. – (Б-ка укр. рад. прози).
- 4.
5. **Загребельний, П. А.** Переходимо до любові [Текст] : роман / П. А. Загребельний. – К. : Дніпро, 1971. – 202 с. – (Романи й повісті ; 1971/9).
- i.**
6. **Загребельний, П. А.** Намилена трава [Текст] : роман / П. А. Загребельний. – К. : Рад. письменник, 1974. – 208 с.
7. **Загребельний, П. А.** З погляду вічності [Текст] : три романи про Дмитра Череду / П. А. Загребельний. – К. : Дніпро, 1976. – 672 с.
8. **Загребельний, П. А.** Дума про невмирущого [Текст] : історія неокінченого життя / П. А. Загребельний. – К. : Веселка, 1978. – 160 с.
9. **Загребельний, П. А.** Левине серце [Текст] : роман / П. А. Загребельний. – К. : Рад. письменник, 1978. – 328 с.
10. **Загребельний, П. А.** Неложними устами [Текст] : статті, есе, нариси / П. А. Загребельний. – К. : Рад. письменник, 1981. – 479 с.
11. **Загребельний, П. А.** Дума про невмирущого; Кларнети ніжності [Текст] : романи / П. А. Загребельний. – К. : Молодь, 1985. – 232с.
12. **Загребельний, П. А.** Вигнання з раю [Текст] : роман-диалогія / П. А. Загребельний. – К. : Рад. письменник, 1986. – 456
13. **Загребельний, П. А.** Південний комфорт [Текст] : роман / П. А. Загребельний. – К. : Рад. письменник, 1988. – 302 с.
14. **Загребельний, П. А.** Безслідний Лукс [Текст] : роман з чотирьох повідомлень і не без фантастики / П. А. Загребельний. – К. : Рад. письменник, 1989. – 391 с.
15. **Загребельний, П. А.** Гола душа [Текст] : повість / П. А. Загребельний. – Харків : Фоліо, 1992. – 252 с. – (Література).

16. **Фащенко, В. В.** Павло Загребельний [Текст] : нарис творчості / В. В. Фащенко. – К. : Дніпро, 1984. – 207 с. с. – (Літературний портрет).
17. **Історична проза Павла Загребельного [Текст]** : методичні і бібліографічні рекомендації / підг. А. Г. Шпиталь. – К., 1986. – 56 с.
18. **Ільницький, М. М.** Людина в історії [Текст] : сучасний український історичний роман / М. М. Ільницький. – К. : Дніпро, 1989. – 356 с.

Підготувала Ольга Ставінська